

BAKIŞ

Barış kişinin içinde başlar, kişiden topluma toplumdun dünyaya yayılır. Evrensel barış ancak kendi kendisi ile barışık, toplumla barışık bireylerin dünyasında ve bireylerle barışık toplumların dünyasında kurulabilir.

Toplumun iç barışı devletin insan haklarına saygısı oranında vardır ve sürekli. Devlet bireylere insan onuruna yaraşır bir yaşam düzeyi sağlamakla yükümlüdür. Bu düzeyde ekonomik koşullar, insan gibi doğmak insan gibi doymak, insan gibi yaşamak, insan gibi ölmek koşulları da bulunmaktadır. Bu koşullar var oldukça birey toplumla barışık olur. İnsan onuruna yaraşır koşulların sağlanmadığı toplumlarda iç barış ancak baskı ile yürütülebilir, sürekli olamaz.

En önemli yanlışlık barışın savaşa hazırlanarak korunabileceği olgusudur. International Herald Tribune Gazetesi ABD'nin havaların tek ve tartışmasız hakimi olması için oluşturduğu projenin tutarının 300 milyar \$ olduğunu açıklıyor. Pentagon yetkilileri 10 yıl içerisinde projenin büyük bölümünün tamamlanacağını belirtiyorlar.

Bu kadar büyük projeye ne gerek var, ABD dünyanın en güçlü, en gelişmiş hava kuvvetlerine sahip değil mi sorularına yanıt havacı General John Hawleyden geliyor; "Artık sadece savaşı kazanmak yetmiyor, zaferin çok çabuk ve çok az kayıp vererek kazanılması gerek. Amerikan halkının ağır kayıplara tahammülü yok. Bu nedenle savaşın ilk gününde havada egemenliğimizi kurmalıyız." Böylesi bir yaklaşım tüm insani değerleri yok ediyor. Olmaz ya, ABD söz konusu projeden vazgeçerek 300 milyar doları işsizliğin, açlığın ve cehaletin kalktığı bir dünya amacına yönelik kullansaydı neler olurdu? Kırsal kesimde yaşayan 300 milyon kişiye sağlıklı konut, içme suyu, 750 milyon çocuğa sekiz yıllık eğitim olanağı sağlanırdı.

Bütçelerinin büyük bölümünü Savunma adı altında "Silahlanma" için harcamak zorunda bırakılan üçüncü dünya ülkelerinin uluslararası bankacılık sistemine ve batılı ülkelere 1974 yılında 100 milyar dolar olan borcu 1 trilyon dolara çıkmış durumda. Üçüncü dünya ülkeleri küresel egemenliğin üst yapısını oluşturan ve küresel eşitsizliği körükleyen G-7 ye bağımlı kaldığı sürece yeryüzünde savaşların bitip barışın sağlanmasını beklemek hayal olur. Önemli olan bu durumun tersine çevrilmesi mücadelesi olmalıdır.

Bernard Shaw Atom bombasının getirdiği korkulardan ötürü bir daha kullanılamayacağını düşünüyor, gelecek savaşların "Londra, Berlin, Washington yada Tokyo arasındaki savaşlar değil... iç savaşlar, kökten dincilerle tanrı tanımazların savaşları, müslümanların, hinduların, budacıların, Şinto'ya tapanların savaşları" olacağını söylüyordu.

1994 yılından örneklerle, söz konusu savın geçerliliğini denetleyecek olursak 17 savaş alanının 11 inde müslüman halkların bulunduğunu görürüz. Shaw'ın tezini açıkça doğrulayan Bosna ve Sudan'ın yanısıra Gürcistan'da çatışan tarafların kimi zaman Müslüman, Hıristiyan ikilemine denk düşmesi ilginç, Afganistan'da ise müslümanların değişik mezheplerinin, özellikle sunni-şii anlaşmazlığı savaşın temel nedeni olmasa da bir ayrılık unsuru. Somali'de müslüman halk, Amerikalı yani hıristiyan kurtarıcılarını sevmeyi. Cezayir'deki laik-kökten dinci çatışması Shaw'u doğruluyor. Daha derin nitelendirmelerle sınıflandırma yapacak olursak 17 savaşın 10 unu iç savaş olarak adlandırmak olası.

Sanırım irdelenmesi gereken, barış ülküsünün insan duyarlılığıyla, insanoğlunun bin yıllık değerler birikimiyle, evrensel kültürün ve insancıl normların moral mirasıyla olan bünyesel ilişkidir. Söz konusu değerlerin ve mirasın belirli bir toplumsal vicdanda yer etmesi, yankılanması gereklidir. İnsanlık tarihinde hiçbir ak çaba boşa gitmemiştir. Ekilen tohumlar sonunda ürünlerini vermiştir hep, barış yolunda uğranılan tüm düş kırıklıklarına karşın yine de epey yol alınmıştır. Ve bu çaba yüreği ışıklı herkesce sürdürülecektir.

Paul Eluard bir dizesinde şöyle söylüyor "yitecek yeryüzünden çünkü düşman denen kişi gün gelecek "düşman" sözcüğü sözlükten silinecek. Çünkü savaş eken ölüm biçer, sevgi eken yaşam ve yaşam her zaman ölüme üstün gelmiştir."

Mehmet Domaç

Ecz.Mehmet DOMAÇ

Başkan